

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

กับวรรณคดีและภาษาฝรั่งเศส

ทศพนธ์ นรทัศน์*
thossaphol@ictforall.org

บทคัดย่อ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระปรีชาสามารถในวรรณคดีและภาษาฝรั่งเศสอย่างลุ่มลึก ทรงสนพระทัยในวรรณคดีและภาษาฝรั่งเศสมาตั้งแต่ครั้งยังทรงพระเยาว์ ทรงมีพระราชนิพนธ์ กวีนิพนธ์เป็นภาษาฝรั่งเศส รวมทั้งยังทรงพระวิริยะในการแปลวรรณกรรมของฝรั่งเศสเป็นภาษาไทย เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างชาวไทยและต่างชาติ ทรงใช้วรรณคดีและภาษาฝรั่งเศสในการพัฒนาการศึกษาของราชอาณาจักรไทย รวมทั้ง ยังทรงใช้ความรู้ด้านภาษาฝรั่งเศสเป็นสื่อในการเจริญสัมพันธไมตรี การสร้างความร่วมมือทางวิชาการและวัฒนธรรมกับสาธารณรัฐฝรั่งเศสและมวลประเทศสมาชิกขององค์กรประชาคมผู้ใช้ภาษาฝรั่งเศสโลก

คำสำคัญ: สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี; วรรณคดีฝรั่งเศส; ภาษาฝรั่งเศส; ราชอาณาจักรไทย

*ศศ.บ. (สารสนเทศศาสตร์)

ผู้ประสานงานชมรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อความเท่าเทียมกัน

Son Altesse Royal la Princesse Maha Chakri Sirindhorn avec la littérature et la langue française

Thossaphol NORATUS**

thossaphol@ictforall.org

Abstrait:

Son Altesse Royale la Princesse Maha Chakri Sirindhorn (2 avril 1955) possède une maîtrise experte de la langue française et une grande connaissance de la littérature française. Son Altesse Royale s'est intéressée à cette discipline depuis son plus jeune âge. Elle a, elle-même, écrit plusieurs livres et poèmes, et traduit de nombreux ouvrages de littérature française en thaï, ce qui est admirable et contribue à une meilleure compréhension entre thaïlandais et étrangers. Son Altesse Royale utilise la langue française et la littérature comme des outils de promotion du système éducatif national du Royaume de Thaïlande. De plus, elle utilise la langue française comme moyen d'entente, pour la coopération culturelle et académique avec la République française et les pays membres de l'Organisation Internationale de la Francophonie.

Mots-clés: Son Altesse Royale la Princesse Maha Chakri Sirindhorn; Littérature française; langue française ; Royaume de Thaïlande

** B.A. (sciences de l'information)

Coordonnateur de l'information et des technologies de la communication pour tous Club, royaume de la Thaïlande

Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn with French literature and language

Thossaphol NORATUS***

thossaphol@ictforall.org

Abstract:

Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn (April 2, 1955) is proficient and fluent in the French language and deeply knowledgeable in French literature. Her Royal Highness has been interested in this field since she was young. She has composed several books and poems, and translated French literature to Thai language which is impressive and could promote a better understanding between Thai people and foreigners. Her Royal Highness uses the French language and literature as tools to support the national educational system of the Kingdom of Thailand. In addition, she uses the French language as a medium of entente, for academic and culture co-operation with the French Republic and other countries which are members of the International Organization of the Francophone.

Keywords: Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn; French literature; French language; Kingdom of Thailand

** B.A.(Information Science)

Coordinator of the Information and Communication Technology for All Club, Kingdom of Thailand

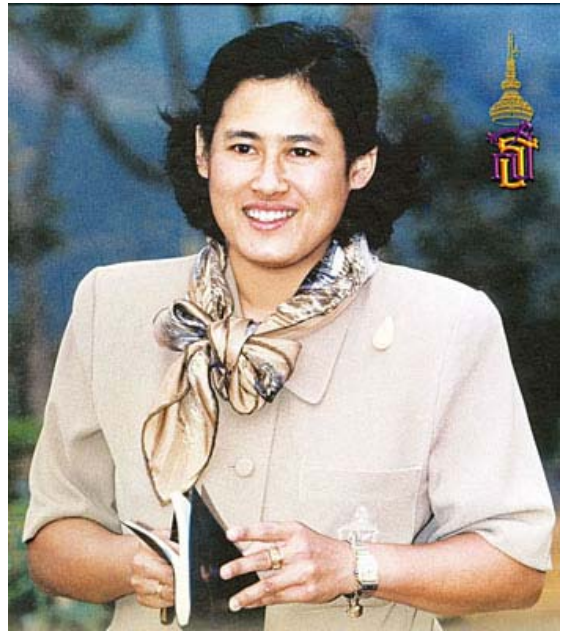
บทนำ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระปรีชาสามารถทางด้านอักษรศาสตร์ ทรงเข้าใจภาษาและวรรณคดีทั้งในส่วนของภาษาตะวันออกและตะวันตกได้อย่างลุ่มลึก อาทิ ภาษาไทย ภาษาบาลี ภาษาสันสกฤต ภาษาเขมร ภาษาฝรั่งเศส ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาเยอรมัน และภาษาละติน โดยเฉพาะภาษาฝรั่งเศสนั้น เป็นภาษาที่พระองค์ท่านทรงสนพระทัยมาตั้งแต่เมื่อครั้งทรงพระเยาว์ จากพระปรีชาสามารถด้านภาษาศาสตร์ของพระองค์ดังกล่าว ได้เป็นที่ประจักษ์ต่อประชาชนชาวไทยและประชาคมโลก ทั้งจากการที่พระองค์ทรงเข้าร่วมการประชุมทางวิชาการ ทรงบรรยายทางวิชาการ และการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น ทรงศึกษาดูงาน และทรงพบปะสนทนากับปราชญ์ด้านต่างๆ อยู่เป็นประจำ เพื่อทรงนำความรู้และวิทยาการอันทันสมัยมาถ่ายทอดสู่สาธารณชนผ่านทางพระราชนิพนธ์ กวีนิพนธ์ต่างๆ ซึ่งถือเป็นการพัฒนาการศึกษาและสังคมของราชอาณาจักรไทย รวมทั้งการเจริญสัมพันธไมตรี การสร้างความร่วมมือทางวิชาการและวัฒนธรรมกับสาธารณรัฐฝรั่งเศสและมวลประเทศสมาชิกขององค์การประชาคมผู้ใช้ภาษาฝรั่งเศสโลก (Organisation Internationale de la Francophonie)

พระราชประวัติ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เจ้าฟ้ามหาดจักรีสรินธร รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี เป็นพระราชธิดาในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระราชสมภพเมื่อวันเสาร์ที่

2 เมษายน 2498 ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต โดยสมเด็จพระสังฆราชเจ้ากรมหลวงวชิรญาณวงศ์ (พระราชอุปัชฌาย์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว) เป็นผู้ถวายพระนามว่า "สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุดา กิติวัฒนาดุลโสภาคย์" (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2552ก)

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2520 ในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระบรมราชโองการสถาปนาพระอิสริยยศกิติสมเด็จเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุดา กิติวัฒนาดุลโสภาคย์ เฉลิมพระนามตามที่จารึกในพระสุพรรณบัฏว่า "สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เจ้าฟ้ามหาดจักรีสรินธร รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี" นับเป็นสมเด็จพระเจ้าฟ้าหญิงพระองค์แรกที่ทรงดำรงฐานันดรศักดิ์ "สยามบรมราชกุมารี" แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, อ้างแล้ว)

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเข้ารับการศึกษาในระดับ

อนุบาลจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่โรงเรียนจิตรลดา ระหว่างพ.ศ. 2510 - 2515 จากนั้นพระองค์ทรงสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ณ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทรงพระวิริยะอุตสาหะ และพระปรีชาสามารถในการศึกษาเล่าเรียน จึงทรงสอบไล่ได้เป็นที่ 1 ตลอดทุกปีการศึกษา และทรงได้รับรางวัลคะแนนยอดเยี่ยมในวิชาต่างๆ อยู่เสมอ อาทิเช่น รางวัลคะแนนยอดเยี่ยมวิชาภาษาฝรั่งเศส และวิชาภาษาไทย เมื่อสำเร็จการศึกษา ก็ทรงได้คะแนนยอดเยี่ยมเป็นที่ 1 ของคณะอักษรศาสตร์ ทรงได้รับปริญญาบัตรอักษรศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ 1 เมื่อปีพุทธศักราช 2520 ทรงได้รับคะแนนเฉลี่ย 3.98 จากคะแนนเต็ม 4 ทั้งทรงได้รับรางวัลเหรียญทอง เรียนเยี่ยมตลอดหลักสูตรด้วย (กองงานในพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 2552ก)

ต่อจากนั้น พระองค์ทรงเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ด้านจารึกภาษาตะวันออก (ภาษาสันสกฤตและภาษาเขมร) ณ คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร พร้อมๆ กับการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาภาษาบาลีและสันสกฤต จากภาควิชาภาษาตะวันออก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทรงสำเร็จการศึกษาปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ด้านจารึกภาษาตะวันออก จากมหาวิทยาลัยศิลปากร และเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรเมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2522 ต่อมาทรงสำเร็จการศึกษาปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต จากคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรเมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2524 แล้วพระองค์ทรงเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก สาขา

พัฒนศึกษาศาสตร์ รุ่นที่ 4 ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทรงสำเร็จการศึกษาในระดับดุษฎีบัณฑิต เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2529 (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, อ้างแล้ว)

ด้านภาษาและวรรณคดี สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีความรู้ทางด้านภาษาบาลี ภาษาสันสกฤต และภาษาเขมร ทรงสามารถรับสั่งภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส และภาษาจีน รวมทั้งทรงศึกษาภาษาเยอรมันและภาษาลาตินอีกด้วย เมื่อทรงเข้าศึกษาที่โรงเรียนจิตรลดา ทรงได้รับการถ่ายทอดความรู้ทางด้านภาษา ทั้งภาษาไทย ภาษาบาลี ภาษาเขมร ภาษาอังกฤษ และภาษาฝรั่งเศส เมื่อทรงเข้าศึกษา ณ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเลือกเรียนสาขาประวัติศาสตร์เป็นวิชาเอก และวิชาภาษาไทย ภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตเป็นวิชาโท ทำให้ทรงศึกษาวิชาภาษาไทยในระดับชั้นสูงและละเอียดลึกซึ้งยิ่งขึ้นทั้งด้านภาษาและวรรณคดี ส่วนภาษาบาลีและสันสกฤตนั้น ทรงศึกษาทั้งวิธีการแบบดั้งเดิมของไทย คือ แบบที่เรียนกันในพระอารามต่างๆ และแบบภาษาศาสตร์ซึ่งเป็นวิธีการตะวันตก ตั้งแต่ไวยากรณ์ขั้นพื้นฐานไปจนถึงขั้นสูง และเรียนตามวิธีการอินเดียโบราณเป็นพิเศษในระดับปริญญาโท (กองงานในพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 2552ข)

ด้วยพระปรีชาสามารถทางด้านภาษาและวรรณคดีของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นที่ประจักษ์ชัดดังกล่าว พระองค์ท่านจึงได้รับการทูลเกล้าถวายปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ทางด้านภาษาจากมหาวิทยาลัยต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ อาทิ

มหาวิทยาลัยรามคำแหง, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, มหาวิทยาลัยมาลาया ประเทศมาเลเซีย, มหาวิทยาลัยบักกิงแฮม สหราชอาณาจักร, สถาบันแห่งชาติทางภาษาและอารยธรรมตะวันออก, สำนักฝรั่งเศสแห่งปลายบูรพทิศ สาธารณรัฐฝรั่งเศส เป็นต้น (กองงานในพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 2552ค)

ศาสตราจารย์ คุณหญิงจินตนา ยศสุนทร

พระปรีชาสามารถทางภาษาและวรรณคดีฝรั่งเศส

เว็บไซต์กองงานในพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2552ง) ได้กล่าวถึงพระราชประวัติทางด้านภาษาฝรั่งเศส ไว้ว่า สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเล่าพระราชทาน ถึงความสนพระทัย ภาษาฝรั่งเศส ไว้ในคำนำหนังสือ ความคิดคำนึง (Réflexions) ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 7 ความว่า “...เมื่ออายุประมาณ 11 ปี ข้าพเจ้ากราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ว่าไม่อยากจะเรียนเปียโน ซึ่งเรียนมาหลายปีแล้ว ที่จริงเพราะขี้เกียจซ้อม และกราบบังคมทูลว่าตนเองไม่ถนัด อยากทดลองทำอย่างอื่น คืออยากเรียนภาษาฝรั่งเศส เนื่องจากมีหนังสือภาษาฝรั่งเศสในตู้หลายเล่ม ถ้าอ่านได้ก็จะดี ข้าพเจ้าได้รับพระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้เลิกเรียนเปียโนได้ แต่ต้องเรียนภาษาละตินก่อนปีหนึ่ง แล้วจึงเรียนภาษาฝรั่งเศส...”

ศาสตราจารย์ คุณหญิงจินตนา ยศสุนทร เป็นพระอาจารย์พิเศษ ถวายพระอักษรภาษาฝรั่งเศส ประมาณปีเศษ จนเข้าพระทัยดี จึงทรงศึกษาภาษาฝรั่งเศสทั้งภาษาวรรณคดี และประวัติศาสตร์กับ Madame Annie Babin จากสมาคมฝรั่งเศส มาตามบาแบ่งให้ทรงพระราชนิพนธ์ความเรียง และกวีนิพนธ์แบบต่างๆ ตามแบบแผนการประพันธ์ของกวี และนักประพันธ์ฝรั่งเศส แต่เนื้อหาจะเป็นเรื่องใดก็ได้ตามพระทัย

พ.ศ. 2514 ขณะที่ทรงศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนจิตรลดา ทรงพระราชนิพนธ์ บทกวีฝรั่งเศส บทแรกเรื่อง L'araignée (แมงมุม) หลังจากนั้น ทรงพระราชนิพนธ์ บทกวีฝรั่งเศสเรื่องอื่นๆ อาทิ L'aube (รุ่งอรุณ) Les champs de riz (นาข้าว) En attendant une visite (ยามรอคอยผู้มาเยือน) Les fleurs de la terre (ดอกไม้ดิน) Ombre mystérieuse (เงาลึกลับ) เป็นต้น

ใน พ.ศ. 2516 ทรงเข้าศึกษาต่อที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ยังทรงเรียนการแต่งบทกวีภาษาฝรั่งเศส กับมาตามบาแบ่ง จนถึง พ.ศ. 2519 ในระหว่าง พ.ศ. 2517 - 2519 ทรงพระราชนิพนธ์บทกวีฝรั่งเศสไว้อีกหลายบท อาทิ Hibou (นกฮูก) Ignorance (ความไม่รู้) Lune (พระจันทร์) Retour (การ

กลับมา) Le temps qui passe (กาลเวลาที่ผ่านไป) เป็นต้น

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
กับพระอาจารย์ขณะทรงศึกษา
อยู่ที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิลาศ มณีวัต (2548 : 84) กล่าวว่า “ระหว่างทรงศึกษาที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทรงโปรดวิชาภาษาฝรั่งเศสเป็นอย่างมาก ในการสอบก็ทรงสอบได้รับรางวัลคะแนนเยี่ยมภาษาฝรั่งเศส และทรงเขียนภาพประกอบด้วย นอกจากนั้นได้ทรงอ่านวรรณคดีฝรั่งเศสด้วยความสนพระทัยอย่างยิ่ง วรรณคดีฝรั่งเศสรู้สึกว่าจะมีอิทธิพลต่อความเติบโตทางวรรณกรรมและความคิดของทุกกระหม่อมมากกว่าวรรณคดีภาษาอังกฤษ นักเขียนฝรั่งเศสคนโปรด ได้แก่ ราเบอแลส์ (François Rabelais) นักเขียนในยุคที่ตรงกับสมัยศรีปราชญ์ของไทย (ค.ศ.1494 – 9 เมษายน ค.ศ. 1553) นักเขียนในยุคเรเนซองส์ (Renaissance) นอกจากนี้เขายังเป็นแพทย์ นักคิด นักวิชาการด้านมนุษยศาสตร์

(humaniste) งานเขียนของเขาจะเป็นแนวจินตนาการ เสียดสี พิลึกเกินจริง ตลกหยาบ โหลน และเพลงหยาบโหลน (Wikipédia L'encyclopédie libre, 2009)

ราเบอแลส์ (François Rabelais)

วิลาศ มณีวัต (อ้างแล้ว : 85-86) กล่าวว่า ราเบอแลส์ผู้ที่มีอารมณ์ขันอย่างประหลาดแหลมคมชนิดอ่านแล้ววางไม่ลงทีเดียว เขาเป็นคนกล้าที่จะวิพากษ์วิจารณ์โจมตีสิ่งที่ไม่ถูกต้องทั้งในศาสนาและสังคม ที่โดนเขาล้อเอาแรงๆ ก็เห็นจะเป็นศาสนา ซึ่งคนสมัยนั้นส่วนใหญ่ไม่กล้าแตะต้อง แต่ราเบอแลส์เล่นงานศาสนาในจุดที่เขาเห็นว่าไม่ถูกต้องอย่างรุนแรง เพราะเขาเคย “อยู่วัด” มาก่อน เขียนหนังสือมีชื่อเสียงจนได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาส แต่เขาเป็นพระปากเสีย วิจารณ์และเสียดสีศาสนาจนในที่สุดถูกบัพพาทชนียกรรมเลยต้องกระเด็นออกมาอยู่นอกวัด

งานยอดเยี่ยมของราเบอแลส์ คือ “การ์กอนตูอา”(Gargantua) เป็นนิทานอ่านสนุก แสบๆ คับๆ ตัวเอก คือ “การ์กอนตูอา” นั้นเป็นลูกยักษ์ ตัวยักษ์ผู้พ่อนั้นเป็นยักษ์ใหญ่ผู้กินจุ (ชื่อกรังกูสิเยร์ -- Grandgousier) ได้แต่งงานกับนางยักษ์(ชื่อการ์กาแอล -- Gargamelle) ธิดากษัตริย์แห่งปาร์ปาย(Papillons) มีลูกด้วยกันคนหนึ่งคือเจ้าหนูการ์กอนตูอาที่แหละซึ่งทันทีที่ลืมตาขึ้นมองโลก ก็ส่งเสียงร้องจ๊าวว่า “ขอตีมหนอย...ขอตีมหนอย” ยักษ์ผู้พ่อชื่นชมกับคอออยอันมหิมาของพ่อลูกชายเป็นอย่างมาก

พ่อจึงร้องขึ้นว่า “มหีมาอะไรอย่างนี้...มหีมาอะไรอย่างนี้” (ซึ่งภาษาฝรั่งเศสออกเสียงว่า “เกอะกร็องตูอา”) ก็เลยตั้งชื่อลูกคนนี้ว่า “การ์กองตูอา” เด็กคนนี้เมื่อเติบโตขึ้นแล้ว ได้ออกไปผจญภัยสนุกๆ มากมาย วรรณคดีเรื่องนี้เป็นหนังสืออ่านบังคับของนักเรียนอักษรศาสตร์ เพราะนอกจากจะแสดงอารมณ์ขันแบบโบราณของฝรั่งเศสแล้ว ยังเป็นแบบฉบับในการใช้ภาษาที่มีภาพพจน์ แหวมคมและแฝงอารมณ์ขันอยู่เสมอ เพื่อเสียดสีวัดและพระในสมัยนั้นราเบอะแลส์เล่าเป็นนิทานว่า การ์กองตูอาได้สร้างวัดให้แก่หลวงพี่รูปหนึ่งเป็นรางวัลที่หลวงพี่ได้มาช่วยเขาทำสงคราม วัดนี้ชื่อวัดเรแลม มีกฎของวัดเพียงประการเดียวคือ “สุดแต่อาตมา” ในต้นฉบับเรียกกฎข้อนี้ว่า “ทำอะไรก็ได้ตามใจชอบ”...สะใจดีพิลึก ทางฝ่ายศาสนาเลยทนไม่ไหว เพราะเล่นกันหนักข้อไปหน่อย

ตัวอย่างปกหนังสือเรื่อง Gargantua

งานประพันธ์ชุดนี้มีด้วยกันทั้งหมดห้าเล่มสมุดไทย เล่มสามดูจะสนุกเป็นพิเศษ ตัวพระเอกได้ไปเที่ยวถามและปรึกษาคนนานาชนิด เช่น โหร กวี แพทย์ ปรัชญาเมธี ฯลฯ ว่าเขาควรจะต้องงานหรือไม่ ลงท้ายมีคนบ้าแนะให้ไปหาคนทรงของเจ้าพ่อ...นามกรว่า “เจ้าพ่อขวดเหล้าทิพย์”

ไม่ต้องสงสัยเลย บทประพันธ์ของเราเบอะแลส์มีอิทธิพลทำให้ทุลกระหม่อมทรงใช้ความคิดอย่างมีอิสระ แต่ด้วยความเป็นไทยใน

สายเลือด จึงยังคงให้ความเคารพแก่พระภิกษุและครูบาอาจารย์ โดยเฉพาะครูทางดนตรีทรงให้ความเคารพเป็นพิเศษ เพราะครูทางดนตรีชีวิตจริงมักอากัปกฏ สังกศมทออดทั้งไม่มีใครจะเหลียวแล”

หลังจากทรงสำเร็จการศึกษาปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต ในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2520 มิได้ทรงศึกษาภาษาฝรั่งเศส และมีได้ทรงพระราชนิพนธ์บทกวีฝรั่งเศส จนถึง พ.ศ. 2525 จึงทรงพระราชนิพนธ์บทกวีฝรั่งเศส เรื่อง Châteaux de sable (ปราสาททราย)

จากพระราชนิพนธ์บทกวีภาษาฝรั่งเศสทั้ง 21 บทนั้น สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงแปลด้วยพระองค์เอง 14 บท ได้แก่ แมงมุม รุ่งอรุณ ดอกไม้ดิน เงาลีกลับ ลำน้าหญ้า นกฮูก ความไม่รู้ พระจันทร์ การกลับมา กาลเวลาที่ผ่านไป เพลงจากใจ เพื่อผู้อ่าน ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว เดินตามรอยเท้าพ่อ และแสงอาทิตย์อันแจ่มใส

นอกจากนั้น ยังทรงพระราชนิพนธ์บทกวีภาษาฝรั่งเศสอีก 2 เรื่อง ในหนังสือประจำปีโรงเรียนจิตรลดา ฉบับวันที่ 24 มีนาคม 2516 คือ Le Palais Chitrlada และ Les rizières au crépuscule นอกจากนี้ยังทรงแปลบทความทางวิชาการเรื่อง “จารึกปราสาทหินพนมวัน” เป็นภาษาฝรั่งเศสชื่อ Une nouvelle inscription de Prāsād Bnam Vān และทรงแปลวรรณกรรมฝรั่งเศส เรื่อง “Rossignols en Cage” ของ Madeleine Treherne เป็นภาษาไทยโดยใช้ชื่อเรื่อง ขบวนการนกนางเขน

เมื่อทรงศึกษาภาษาจีนและบทกวีจีน พระอาจารย์ภาษาจีนให้ทรงทำการบ้าน แปลบทกวีจีน เป็นภาษาอังกฤษ หรือภาษาฝรั่งเศส แล้วแต่พื้นความรู้ภาษาต่างประเทศของพระอาจารย์ ในการแปลบทกวีจีน ทรงแปลเป็น

ภาษาไทย แล้วลอกใส่ไว้ในสมุดจดการเรียนด้วย (กองงานในพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, อ้างแล้ว)

เรื่องเล่าส่วนพระองค์เกี่ยวกับภาษาฝรั่งเศส

ศาสตราจารย์ ดร. คุณหญิงสุชาดา กิระนันทน์ ประธานคณะดำเนินงานร้านกาแฟและอดีตอธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกล่าวว่า ในสมัยที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงศึกษาที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น ทรงสนพระราชหฤทัยในเรื่องภาษาต่างๆ มากมาย และทรงพระปรีชาสามารถอย่างมาก แม้กระทั่งทุกวันนี้ ก็ยังทรงจัดสรรเวลามาทรงเรียนเพิ่มเติมในภาษาต่างๆ โดยเฉพาะภาษาจีน ภาษาเยอรมัน และภาษาฝรั่งเศส

"...ทรงเรียนภาษาฝรั่งเศสและภาษาเยอรมันอยู่ทุกสัปดาห์ด้วย ...และเมื่อปีที่แล้ว (2550) ก็เสด็จฯ ไปประเทศฝรั่งเศสเพื่อทรงศึกษาภาษาฝรั่งเศสเป็นเวลา 1 เดือนเต็มเช่นกัน และยังมีพระราชดำรัสว่านอกจากจะได้ภาษาฝรั่งเศสมาแล้ว ยังทรงได้เมนูอาหารฝรั่งเศสมาด้วย อย่างที่ทรงพระราชนิพนธ์หนังสือไทยทำ ไทยกินกับข้าวฝรั่ง ที่วางจำหน่ายในวันที่ 2 เมษายนนี้ (2551) และในหนังสือเล่มดังกล่าวก็ทรงเขียนไว้ด้วยว่าพระองค์ท่านทรงฟังและพูดภาษาฝรั่งเศสได้ดีกว่าภาษาจีนและภาษาเยอรมัน"

ศาสตราจารย์ ดร. คุณหญิง สุชาดา กิระนันทน์ ยังกล่าวด้วยว่า "ปกติคนที่มีความรู้ด้านภาษาจะมีความรู้ที่สามารถพูด อ่านและเขียนได้ไม่ก็ภาษาเท่านั้น ซึ่งถือเป็นความสามารถพิเศษแล้ว แต่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระ

ปรีชาสามารถ พูด อ่าน และเขียนภาษาต่างประเทศได้มากมาย

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จึงทรงเป็นแบบอย่างในด้านพระวิริยอุตสาหะที่แม้จะมีพระราชกรณียกิจทุกวัน แต่ก็ทรงให้ความสำคัญในเรื่องการเรียนอย่างต่อเนื่อง ทั้งๆ ที่ทรงพระปรีชาสามารถด้านภาษาอยู่แล้ว ก็ยังทรงศึกษาเพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา และพระปรีชาสามารถทางด้านภาษาของพระองค์นั้นเป็นที่ประจักษ์ จึงได้รับการทูลเกล้าฯ ถวายปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ทางด้านภาษาจากมหาวิทยาลัยต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศมากมาย" (คมชัดลึก, 2551)

เมื่อเวลา 16.00 น. ของวันเสาร์ที่ 12 มิถุนายน 2547 สถานีโทรทัศน์ภาษาฝรั่งเศส Channel TV5 (ยูบีซี 60) ได้ออกอากาศรายการพิเศษ "กรุงเทพฯ 24 ชั่วโมง" ซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานสัมภาษณ์เป็นภาษาฝรั่งเศส ความยาว 30 นาที ในเรื่องเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจและโครงการในพระราชดำริต่างๆ ดำเนินการสัมภาษณ์โดย เฟรเดริก มิเตเตอร์องต์ นักข่าวชื่อดังชาวฝรั่งเศส หลานชายของอดีตประธานาธิบดีฟรังซัวส์ มิเตเตอร์องต์ รายการดังกล่าวได้ปรากฏสู่สายตาผู้ชมหลายล้านคน เนื่องจาก TV5 เป็นสถานีโทรทัศน์ภาษาฝรั่งเศสที่ใหญ่ที่สุดในโลก เกิดจากการร่วมทุนกันระหว่างสถานีโทรทัศน์หลายแห่งในฝรั่งเศส เบลเยียม สวิตเซอร์แลนด์ และคิวเบก มีผู้ชมจำนวนหลายล้านคนใน 200 ประเทศทั่วโลก (มาเดอเลน, 2547)

วิลาศ มณีวัต (อ้างแล้ว : 150-151) กล่าวไว้ว่า สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงโปรดภาษาฝรั่งเศสมากเป็น

พิเศษ ระหว่างที่ทรงศึกษาอยู่ที่ 4 คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พระอาจารย์ที่ทรงใกล้ชิดมากอีกท่านหนึ่งได้แก่ ศาสตราจารย์ ม.จ.สุภัทรดิศ ดิศกุล ซึ่งได้ประทานสัมภาษณ์แก่คณะกรรมการสมาคมนิสิตเก่าอักษรศาสตร์ จุฬาฯ ตอนหนึ่งว่า

"...ผมเป็นชั้นเดียวกับปู่ท่าน คือ สมเด็จเจ้าฟ้ามหิตลล หรือทูลกระหม่อมแดง ซึ่งเป็นพระราชโอรสรัชกาลที่ 5 พ่อผมเป็นน้องต่างมารดากับรัชกาลที่ 5 ผมก็ต้องเป็นปู่ แต่ไม่มีใครเขานับญาติกับเจ้านายชั้นสูงหรือสมเด็จพระเทพฯ ทรงเรียกผมว่า 'ท่านอาจารย์' ทุกคำ ในรายยาวที่ผมแต่ง (เพื่อถวายพระพร) ผมเขียนเป็นรายไปเลยว่า 'ไม่ถือพระองค์เวลาทรงพระดำเนินผ่านอาจารย์ในมหาวิทยาลัย จะสอนหรือไม่สอนก็ตาม พอแนะนำว่านี่เป็นอาจารย์ก็ทรงยกพระหัตถ์ถ่ม(ไหว้) ทุกคน... ภาษาอังกฤษท่านไม่ค่อยดี เพราะเหตุว่าไม่โปรดอาจารย์ที่สอนภาษาอังกฤษมาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ เมื่อเสด็จไปทรงเรียนที่จุฬาฯ จะทรงทั้งภาษาอังกฤษ แต่ศาสตราจารย์ ท่านผู้หญิงนพคุณ (ศาสตราจารย์ ท่านผู้หญิงนพคุณ ทองใหญ่ ณ อยุธยา หัวหน้าภาควิชาอังกฤษในขณะนั้น) ไม่ยอมทูลว่า "ไม่ได้ เพราะจะต้องทรงใช้ภาษาอังกฤษ เป็นเจ้าฟ้าต้องทรงเรียนภาษาอังกฤษ เพราะจำเป็น"

ผู้ฟังทูลถาม: "แล้วทำไมจึงได้เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง?"

ม.จ. สุภัทรดิศ ดิศกุล: "ท่านพยายามมากเมื่อเป็นภาษาอังกฤษ แต่ถึงอย่างนั้น ก็ยังไม่ค่อยดี แต่ภาษาฝรั่งเศสโปรดมาก ขนาดยังไม่ได้เสด็จไปเมืองนอก รับสั่งคุยภาษาฝรั่งเศสปร้อเลย ทรงได้รับรางวัลภาษาฝรั่งเศส เวลาท่านรับสั่งคุยกับทูตฝรั่งเศส รับสั่งได้ดีมาก ท่านโปรดภาษาฝรั่งเศสเป็นพิเศษในด้าน

ภาษาต่างประเทศ แม้ว่าเมื่อยังไม่เคยเสด็จไปฝรั่งเศส ก็รับสั่งภาษาฝรั่งเศสได้ดีแล้ว"

แถมสิน รัตนพันธุ์ (2549 : 74) กล่าวว่า "ม.ล.จิรายุ นพวงศ์ เคยเล่าให้ฟังว่า ภาษาฝรั่งเศสนั้น พระองค์ท่านทรงสนทนากับแต่ครั้งยังไม่เคยเสด็จต่างประเทศเลย พระองค์ท่านมีรับสั่งกับผม(ม.ล.จิรายุ นพวงศ์) ว่า สมัยก่อนต้องขึ้นไปภูฝิงคราชนิเวศน์ เพื่อช่วยต้อนรับพระราชอาคันตุกะและแขกเมืองฝรั่งเศสหลายคนหลายคณะ ทุกครั้งต้องรับรองแขก ต้องพูดกับเขาด้วยภาษาฝรั่งเศส บ่อยครั้งเข้าเรา (สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี) ก็พูดได้ไปเอง"

วิลาศ มณีวัต (อ้างแล้ว : 53) กล่าวว่า ในคราวที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงศึกษาอยู่ที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งขณะมีการทำหนังสือเล่นกันในห้องเรียน มีงานให้ทรงช่วยหลายอย่าง...รับสั่งว่า "ที่ร้ายแรงที่สุดคือ มีบทความที่เกี่ยวกับภาษาฝรั่งเศส ซึ่งพิมพ์โดยไม่มีเครื่องหมาย accent เลย ต้องมานั่งเติมเองทั้งหมดสองพันเล่ม" สองพันเล่ม! นี่แหละชีวิต "อันน่าเบื่อ แต่ก็สนุก" ของนักทำหนังสือสมัครเล่น...

นอกจากนี้แล้วยังเข้าร่วมกิจกรรมอื่นๆ อีกมาก รับสั่งเล่าด้วยพระอารมณ์สนุกถึงความหลังของชีวิตช่วงนั้นว่า "ข้าพเจ้าชอบไปลองทำโน่นทำนี่ ช่วยเขาไปเรื่อย ๆ จนมีคนถามว่าเรียนวิชาเอกวิชาโทอะไรกันแน่ เห็นเดินไปทั่วคณะ ...แบบ ผู้กว้างขวาง ...ช่วยจัดนิทรรศการต่างๆ เขียนโปสเตอร์ จัดดนตรี ร้องเพลงลูกทุ่ง (เงินล้าน) จนแม้แต่ร้องเพลงฝรั่งเศสของชมรมภาษาฝรั่งเศส หรือจัดทัวร์...เป็นคนจัดเอง แต่ตัวเองไม่ได้ไป"

พระราชนิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับภาษาฝรั่งเศส

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โปรดการอ่านหนังสือและการเขียนมาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ กอปรกับพระปรีชาสามารถทางด้านภาษาทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ร้อยแก้วและร้อยกรอง ดังนั้น จึงทรงพระราชนิพนธ์หนังสือประเภทต่างๆ ออกมามากกว่า 100 เล่ม ซึ่งมีหลายหลากประเภททั้งสารคดีท่องเที่ยว เมื่อเสด็จพระราชดำเนินเยือนต่างประเทศ ประเภทวิชาการและประวัติศาสตร์ หนังสือสำหรับเด็กเยาวชน หนังสือที่เกี่ยวข้องกับพระบรมวงศานุวงศ์ไทย พระราชนิพนธ์แปล และหนังสือทั่วไป โดยพระองค์ทรงใช้นามปากกาในการพระราชนิพนธ์หนังสือ ได้แก่ สิรินคร แว่นแก้ว ก้อนหินก้อนกรวด หนูน้อย และบันดาล โดยมีลักษณะการเขียนที่คล้ายคลึงกับพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กล่าวคือ ในพระราชนิพนธ์เรื่องต่างๆ นอกจากจะแสดงพระอารมณ์ขันแล้ว ยังทรงแสดงการวิพากษ์วิจารณ์ในแง่ต่างๆ เป็นการแสดงพระมติส่วนพระองค์ (ศักดิ์ศรี แยมันดดา, มปป.)

สำหรับพระราชนิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับวรรณคดี ภาษาฝรั่งเศส และสาธารณรัฐฝรั่งเศส (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2552ข) ได้แก่

1. หนังสือพระราชนิพนธ์ชุดเสด็จพระราชดำเนินเยือนต่างประเทศ (สาธารณรัฐฝรั่งเศส)

(1) การเสด็จเยือนประเทศฝรั่งเศส (พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2523) ในวโรกาสที่เสด็จพระราชดำเนินเยือนสาธารณรัฐฝรั่งเศส

(2) เล่าเรื่องเมืองฝรั่ง (พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2524) ในวโรกาสที่เสด็จพระราชดำเนินเยือนสาธารณรัฐฝรั่งเศส

(3) ปริศนาดวงดาว (พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2532) ในวโรกาสที่เสด็จพระราชดำเนินเยือนสาธารณรัฐฝรั่งเศส และราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์

(4) ลัดฟ้าล่าวิชาหาอาจารย์ (พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2534) สหราชอาณาจักรฝรั่งเศส เบลเยียม และสวิตเซอร์แลนด์

(5) ยามลมหนาว (พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2539) ในวโรกาสที่เสด็จพระราชดำเนินเยือนโปแลนด์ เช็ก อิตาลี สโลวัก และฝรั่งเศส

(6) สวนสมุทร (พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2539) ในวโรกาสที่เสด็จพระราชดำเนินเยือนสาธารณรัฐฝรั่งเศส

2. หนังสือพระราชนิพนธ์แปลจากภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาไทย หรือที่ทรงพระราชนิพนธ์เป็นภาษาฝรั่งเศส

(1) ขบวนการนกนางเขน ทรงแปลจากวรรณกรรมภาษาฝรั่งเศสเรื่อง Rossignolsen Cage ของ Madelcine Trehermc เนื้อหาของเรื่องเป็นเหตุการณ์ผจญภัยของเด็กๆ ชาวฝรั่งเศสกับเพื่อนต่างชาติ แต่ละคนมาจากครอบครัวที่ต่างกันมาก แต่มีความรัก ความผูกพัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จนครอบครัวของทุกคนเกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน มีมิตรภาพที่ดีต่อกันในที่สุด (ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, สำนักงาน, 2551) ทรงแปลลงตีพิมพ์เป็นตอนๆ ในสตรีสารภาคพิเศษ ทรงใช้พระนามแฝงว่า “แว่นแก้ว” ต่อมาสำนักพิมพ์ขอพระราชานุญาตจัดพิมพ์รวมเล่ม เมื่อ พ.ศ. 2524 และได้รับการตีพิมพ์ซ้ำอีกหลายครั้ง (ศุภรัตน์ เลิศพาณิชย์กุล, 2551 : 35)

(2) Réflexions (ความคิด

คำหนึ่ง) พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2522 รวมบทกวีนิพนธ์ ภาษาฝรั่งเศสในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี พร้อมเกร็ดประวัติเกี่ยวกับบทกวีที่ทรงแต่งและโปรดเรียบเรียงไว้ทำยบทกวีแต่ละบท เช่น L'araignee (แมงมุม) L' aube (รุ่งอรุณ) Les champs de riz (นาข้าว) En attendant une visite (ยามรอคอยผู้มาเยือน) Les fleurs de la terre (ดอกไม้ดิน) Ombre mysterieuse (เงาลึกลับ) Rondeau de l'herbe (ลำนำหญ้า) Matin d'hiver sur la montagne (รุ่งอรุณเดือนหนาวบนยอดดอย) Reve(ฝัน) Le navire (เรือ) ฯลฯ (Se-ed.com, 2552)

(3) กาลเวลาที่ผ่านเลย พิมพ์

ครั้งแรก พ.ศ. 2541 ชื่อหนังสือมาจากบทแปลภาษาไทยของพระราชนิพนธ์บทกวีภาษาฝรั่งเศส “Le temps qui passe” (ศุภรัตน์ เลิศพาณิชย์กุล, อ้างแล้ว : 65) เป็นหนังสือรวมบทพระราชนิพนธ์ร้อยกรองที่เคยตีพิมพ์มาแล้วในสมุดบันทึกวรรณวาร สมุดโทรศัพท์ สารไมตรี และรวมพระราชนิพนธ์ มณีพลอยร้อยแสง โดยคัดมาเฉพาะแก่นที่มีเรื่องหลากหลาย บทอวยพรวันวิสาขบูชา วันปีใหม่ บทเพลง รวมทั้งบทร้อยกรองที่ทรงได้แนวคิดจากเพลงอังกฤษและฝรั่งเศส และบทร้อยกรองภาษาฝรั่งเศส รวมทั้งสิ้น 60 บท พร้อมมีเกร็ดประวัติของแต่ละบทประกอบด้วย (H.R.H. Princess Maha Chakri Sirindhorn Foundation, 2552) และได้ลงพิมพ์บทภาษาไทยของอาจารย์วาทณี พนมยงค์ สายประดิษฐ์ไว้ด้วย ได้แก่ “Les champs de riz”(นาข้าว) “En attendant une visite”(ยามรอคอยผู้มาเยือน) “Matin d’hiver sur la montagne”(รุ่งอรุณเดือนหนาวบนยอดดอย) “Rêve”(ฝัน) “Le navire”(เรือ) และ “Quand Nit était un p’

tit enfant”(เมื่อ “นิต” ยังเยาว์วัย) (ศุภรัตน์ เลิศพาณิชย์กุล, อ้างแล้ว : 65)

(4) บทความทางวิชาการเรื่อง

“จารึกปราสาทหินพนมวัน” ทรงแปลเป็นภาษาฝรั่งเศสชื่อ “Une nouvelle inscription de Prāsād Bnam Vān”

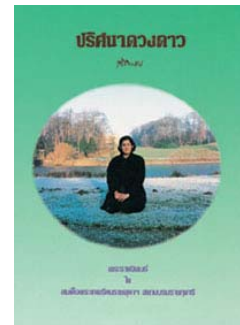
(5) บทพระราชนิพนธ์แปล

“เดินตามรอยเท้าพ่อ” ทรงแปลไว้เมื่อ พ.ศ. 2519

ตัวอย่างหนังสือพระราชนิพนธ์

1. ปริศนาดวงดาว

หนังสือพระราชนิพนธ์ “ปริศนาดวงดาว” พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2532 (ค.ศ.1989) เป็นพระราชนิพนธ์ลำดับที่ 8 บันทึกประสบการณ์การเสด็จพระราชดำเนินเยือนสาธารณรัฐฝรั่งเศส และราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ ระหว่างวันที่ 10-26 มกราคม พุทธศักราช 2532 (เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, สมเด็จพระ, 2532)

ตัวอย่างปกพระราชนิพนธ์ปริศนาดวงดาว

ความตอนหนึ่งในพระราชนิพนธ์ ได้บอกเล่าถึงที่มาของชื่อหนังสือพระราชนิพนธ์ โดยทรงเล่าไว้ในบทกล่าวนำ ความตอนหนึ่งว่า “กล่าวนำเมื่อเขียนจบ..... ก่อนจะพิมพ์หนังสือเล่มนี้ออกสู่สายตาของท่านผู้อ่าน ปัญหาสุดท้ายที่เกิดขึ้นคือ จะเรียกหนังสือเล่มนี้ว่าอย่างไรดี ข้าพเจ้าได้ยินแต่ข้อวิจารณ์ของผู้พิมพ์ดีด ผู้อ่านต้นฉบับและผู้ตรวจปรู๊ฟว่า ออก

จะหนักไปด้านดาวเทียม จนกระทั่งหลายตอน ไม่อยู่ในความสนใจของผู้ที่ไม่มีสมาธิจะเป็นจะ เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ จริงๆ แล้ว ข้าพเจ้าคิดว่าได้ เขียนถึงสิ่งที่ประสบพบเห็นในการเดินทาง หลายแห่งหลายมุม ดาวเทียมในที่นี้ เป็น ดาวเทียมที่ใช้ในการสำรวจทรัพยากร เราจะไม่ พูดถึงการสร้างดาวเทียมหรือการส่งดาวเทียมสู่อวกาศ จะกล่าวถึงแต่ภาพที่ได้จากดาวเทียม วิธีการในการศึกษาหาข้อมูลจากภาพนั้น นำมา เป็นเครื่องมือประกอบกับเครื่องมืออื่น ๆ เช่น ตัวเลขที่ได้จากการสำรวจภาคพื้นดิน แผนที่ที่มี อยู่แล้ว ภาพถ่ายทางอากาศ เป็นต้น ช่วยให้เรา รู้จักโลก พร้อมทั้งจะอยู่ได้โดยมีความเข้าใจ ยิ่งขึ้น ข้าพเจ้าต้องยอมรับว่าไม่สามารถอธิบาย เรื่องดาวเทียมได้กระจ่าง มีอยู่หลายตอนที่ไม่ ชัดเจน อ่านแล้วอาจงงได้ (ผู้เขียนอ่านซ้ำยังงง) จึงขอตั้งชื่อหนังสือว่า “ปริศนาดวงดาว” ดาว มักจะทำให้คนเราเกิดความฉงนได้เสมอ แม้ว่า ดาวในเรื่องของข้าพเจ้า จะเป็นดาวปลอมก็ตาม ...

“ภาค 1 ฝรั่งเศส”

เสด็จพระราชดำเนินโดยเครื่องบินพระ ที่นั่งจากกรุงเทพ ฯ ไปยังกรุงปารีส สาธารณรัฐ ฝรั่งเศส เสด็จ ฯ ไปทอดพระเนตร "ปองเตอง" (Panthéon) เป็นศาสนสถานสร้างขึ้นในสมัย พระเจ้าหลุยส์ที่ 15 เพื่อเป็นวิหารอุทิศแด่ นักบุญเจเนเวียฟ มีภาพเขียนทางศาสนา จำนวนมาก มีห้องใต้ดิน (Crypte) เป็นที่เก็บศพและสิ่งอันเป็นที่ระลึกถึงบุคคลสำคัญในช่วง การปฏิวัติฝรั่งเศส แล้วเสด็จ ฯ ไปทอดพระเนตร "พิพิธภัณฑน์ออร์เซย์" (Musée d'Orsay) เดิม เป็นสถานีรถไฟ ต่อมาจึงทำเป็นพิพิธภัณฑน์ เฉพาะศิลปะฝรั่งเศสสมัยคริสต์ศตวรรษที่ 19 และ 20 จัดแสดงภาพเขียนยุคอิมเพรสชันนิสต์ จากนั้น เสด็จ ฯ ไปทอดพระเนตร "วิหารโนต

เตรอะตาม" (Notre Dame) ซึ่งบริเวณลานหน้า วิหาร มีการขุดค้นพบร่องรอยการก่อสร้างเก่า ตั้งแต่สมัยโรมันและสมัยยุคกลาง จึงจัดทำเป็น พิพิธภัณฑน์ใต้ดินซึ่งต้องใช้เทคนิคทางวิศวกรรม และสถาปัตยกรรมให้สามารถรับน้ำหนักถนน ได้

วันต่อมา เสด็จ ฯ ไปทรงเยี่ยม สำนักงานเพื่อการพัฒนาการผลิตทาง การเกษตร (Bureau pour le Développement de la production agricole) เป็นหน่วยงานที่ เชี่ยวชาญด้านงานวิศวกรรมเพื่อการพัฒนา ชนบท ภูมิศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติ โดยการ ทำแผนที่ ศึกษาสิ่งแวดล้อม การใช้ภาพถ่าย ทางอากาศ การทำระบบฐานข้อมูลภูมิศาสตร์ มี โครงการต่าง ๆ อาทิ โครงการศึกษาข้อมูล เกี่ยวกับผลผลิตทางการเกษตร การใช้รีโมท เซนซิ่งในที่ราบลุ่มแม่น้ำโขงตอนล่าง เสด็จ ฯ ไปทรงเยี่ยมหน่วยผังเมือง กระทรวง สาธารณูปการและการเคหะ (Service Technique de l'Urbanisme, Ministère de l'Équipement et du Logement) ดำเนินงาน พัฒนาความรู้ด้านเทคนิคในส่วนที่เกี่ยวกับ เมือง มีโครงการต่าง ๆ ที่ใช้เทคนิคการสำรวจ ด้วยภาพถ่ายและการแปลภาพถ่าย เทคนิคการ ทำแผนที่ การศึกษาการขยายตัวของเมือง เป็นต้น

จากนั้น เสด็จ ฯ ไปยังทำเนียบ ประธานาธิบดี (Palais de l'Élysée) ทรงพบ มาตามิตแตรองด์ (Madame Danielle MITTERANDE) ภริยาประธานาธิบดีแห่ง ฝรั่งเศส และเสวยพระสุธารส มาตามิตแตรองด์จัดถวาย จากนั้น ประทับเครื่องบินพระที่นั่ง เสด็จ ฯ ไปยังเมืองตูลูส (Toulouse) ทรงเยี่ยม ศูนย์การศึกษาอวกาศแห่งชาติ (Centre National d'Études Spatiales) ทอดพระเนตร

งานด้านภาพถ่ายจากดาวเทียมสำรวจทรัพยากรธรรมชาติ ภาพโปสเตอร์ภาพถ่ายดาวเทียม SPOT บริเวณต่างๆ เสด็จฯ ไปยังเมืองแซง ลารี ซูลัง (Saint Lary Soulan) อยู่ในเทือกเขาปิเรเนส์ (Pyrénées) ชายแดนสเปน เขตปิเรเนส์เป็นเขตเศรษฐกิจและมีชื่อเสียงด้านการท่องเที่ยว มีลำน้ำสำคัญชื่อ ลา เนสท์ ไหลมาจากภูเขา สามารถกั้นน้ำส่งไปเลี้ยงพื้นที่เกษตรกรรมได้หลายอำเภอ มีสถานการเล่นสกี การส่งเสริมเอกลักษณ์ต่างๆ ของเขตปิเรเนส์ เช่น ผ้าขนสัตว์ของปิเรเนส์ จากนั้น เสด็จฯ ไปทรงสัก ฌ สถานีสกีบนภูเขา

วันต่อมา เสด็จฯ กลับเมืองตูลุส ทอดพระเนตรการแสดงบัลเลต์ เรื่อง Don Quichotte ณ โรงละครบัลเลต์ แล้วทรงพระดำเนินไปทอดพระเนตรโบสถ์จาโคแบงส์ สร้างขึ้นในปลายคริสต์ศตวรรษที่ 13-14 ในนิกายโดมินิแกน (l'Ordre des Dominicains) เสด็จฯ ไปยังสถานีรับสัญญาณดาวเทียมออสซาเกล (Aussauquel) ซึ่งมีกิจการและบทบาทในโครงการดาวเทียม ทั้งดาวเทียมประเภทสำรวจทรัพยากร และดาวเทียมประเภทสื่อสาร ทอดพระเนตรการรับภาพจากดาวเทียมในจอกอมพิวเตอร์และจากเรดาร์รับสัญญาณที่หมุนตามดาวเทียม จากนั้น เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมโรงเรียนอนุบาลและประถมศึกษา ที่เมืองรามองวี แซงต์ อาณ (Ramonville St. Agne) ทอดพระเนตรการเรียนการสอนในชั้นเรียนห้องสมุด และนิทรรศการการแตงนิทานจากจินตนาการของเด็ก

เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมมหาวิทยาลัยปอล ซาบาตีเยร์ (Paul SABATIER) เป็นมหาวิทยาลัยด้านวิทยาศาสตร์สาขาต่างๆ ตั้งชื่อตามนักวิทยาศาสตร์ชาวตูลุสผู้ได้รับรางวัลโนเบลในทางอินทรีย์เคมี ต่อมา เสด็จฯ ไปยัง

อาคารโซดิแอค (Zodiac) ทรงฟังการบรรยายเกี่ยวกับสถาบัน Institut de la Carte Internationale de Tapis Végétal ซึ่งดำเนินงานด้านการศึกษาปัญหาพิเศษร่วมกับหน่วยงานและประเทศต่างๆ เช่น การศึกษาพื้นที่ป่าชายเลนในประเทศต่างๆ การใช้ภาพถ่ายดาวเทียมจำแนกสภาพพื้นที่และภูมิอากาศ จำแนกออกมาเป็นแผนที่ การใช้รีโมทเซนซิ่งในการศึกษาพืชพรรณชาติและพืชที่ปลูกในเขตร้อน เป็นต้น

เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมวิทยาลัยเกษตรกรรมปัวร์ปัง (Purpan) อยู่ทางตะวันตกของตูลุส เป็นสถาบันเอกชนที่ร่วมกันก่อตั้งโดยเจ้าของฟาร์มในเขตตูลุส มีการเรียนการสอนเน้นในเรื่องเกษตรและวิชาการที่เกี่ยวข้อง และทำงานประสานกับหน่วยงานต่างๆ ดำเนินโครงการของสถาบัน เช่น โครงการสหกรณ์พัฒนาโปรแกรม GIS ใช้ภาพถ่ายดาวเทียมในการศึกษาพื้นที่เกษตร ผลกระทบของน้ำท่วมแล้วเสด็จฯ ไปยังสถาบันวิจัยเกษตร INRA (Institut Nationale de la Recherche Agronomique) ทอดพระเนตรสถานีปศุสัตว์ ซึ่งมีโครงการเพิ่มผลผลิตลูกแกะที่ดี ศูนย์วิจัยห้องปฏิบัติการจุลชีววิทยา ทำการวิจัยในเรื่องผลผลิตการเกษตร

เสด็จฯ ไปทอดพระเนตรโบสถ์แซงต์ แซร์แนง (La Basilique Saint Sermin) สร้างขึ้นเมื่อประมาณคริสต์ศตวรรษที่ 11-12 และมีการบูรณปฏิสังขรณ์หลายครั้ง แล้วเสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมโรงเรียนมัธยมสหศึกษาแห่งแซงต์แซร์แนง (Lycée Saint Sermin) เป็นโรงเรียนที่สอนในด้านรีโมทเซนซิ่งระดับมัธยมศึกษา วิธีการใช้ภาพถ่ายจากดาวเทียม การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาพื้นที่จริงเพื่อให้รู้จักสภาพธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ พืช

เกษตร การติดตามการเพาะปลูก เป็นต้น จากนั้น เสตีจฯ ไปทรงเยี่ยมวิทยาลัยครู (Ecole Normale) ที่ทำการสอนวิชาครูสำหรับเด็กปกติ ระดับอนุบาลถึงประถม และยังสอนวิชาครูสำหรับเด็กพิการ แล้วเสตีจฯ กลับกรุงปารีส

เสตีจฯ ไปยังห้างเซลแมร์ (SELMER) เป็นร้านของบริษัทผลิตเครื่องดนตรีที่เก่าแก่ และมีชื่อเสียง เสตีจฯ ไปทรงเยี่ยมสำนักข่าวฝรั่งเศส (Agence France Presse – AFP) ทอดพระเนตรกิจการของสำนักพิมพ์ที่ส่งข่าวสารที่น่าสนใจไปถึงคนทั่วโลกในเวลารวดเร็ว แล้วเสตีจฯ ไปยังพิพิธภัณฑลัฟร์ ซึ่งที่ตั้งของพระราชวังลูฟร์เดิมเป็นวังของพระเจ้าฟิลิปป์ ออกุสต์ ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงการใช้สอยหลายอย่าง ตั้งแต่เป็นวัง เป็นค่ายทหาร คุก โรงเรียน สถาบันวิชาการ ที่ทำการรัฐบาล จนเป็นพิพิธภัณฑลัฟร์ในปัจจุบัน ทอดพระเนตรอาคารใหม่ส่วนขยายเป็นปริมาตรแก้ว ในบริเวณลานนโปเลออง ทรงฟังการบรรยายเรื่องการขุดค้นรากฐานของลูฟร์อันเป็นส่วนที่สร้างในสมัยคริสต์ศตวรรษที่ 13 จากนั้น ทรงพระดำเนินทอดพระเนตรร้านหนังสือเล็ก ๆ ริมน้ำแซน

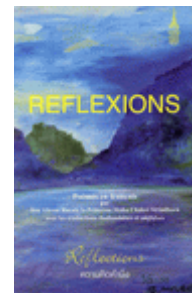
เสตีจฯ ไปทรงเยี่ยมสถาบัน IGN (Institut Géographique National) ที่เมืองแซงต์ มังเด (Saint Mandé) นอกกรุงปารีส เป็นหน่วยงานที่ดำเนินงานด้านการทำแผนที่ ในช่วงบ่าย เสตีจฯ ไปยังกระทรวงการต่างประเทศ ทรงรับการทูลเกล้าฯ ถวายเครื่องอิสริยาภรณ์ Palmes Académiques เพื่อเทิดพระเกียรติที่ทรงเป็นผู้ที่มีส่วนในการสร้างความเข้าใจและเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ฝรั่งเศสและไทยในด้านวิชาการ แล้วเสตีจฯ ไปยัง Bureau Central des Etudes d' Outre-Mer - BCEOM เป็นหน่วยงานวิศวกรรมจัดตั้งขึ้น

เมื่อ ค.ศ. 1949 เชี่ยวชาญในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เช่น การจัดการที่ดิน การวางแผนคมนาคมขนส่ง เป็นต้น

จากนั้น เสตีจฯ ไปทอดพระเนตร "ลา เดฟองซ์" (La Defense) โครงการเมืองธุรกิจใหญ่แห่งใหม่นอกปารีสไปทางเขตเนยยี (Neuilly) ซึ่งเป็นชานเมืองของปารีส และอนุญาตให้มีการปลูกสร้างอาคารสูงได้ จากนั้น เสตีจฯ ไปทรงเยี่ยมกระทรวงวิจัยและเทคโนโลยี ที่รับผิดชอบงานวิจัยด้านเกษตรพลังงาน วิทยาศาสตร์สุขภาพ การสำรวจ และอื่นๆ ...”

2. Réflexions ความคิดคำนึง

พระราชนิพนธ์ “Réflexions ความคิดคำนึง” นำเสนอ 3 ภาษาคือ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาอังกฤษ และภาษาไทย เป็นพระราชนิพนธ์รวมบทกวีนิพนธ์ ภาษาฝรั่งเศสในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พร้อมเกร็ดประวัติเกี่ยวกับบทกวีที่ทรงแต่งและโปรดเรียบเรียงไว้ท้ายบทกวี แต่ละบท

ตัวอย่างปกพระราชนิพนธ์ Réflexions

"Les poemes que j' ecris decrivent ce qui est dans ka pensee et dans le coeur. Ce sont les instruments qui transforment les experiences personnelles dans les differents moments en une philosophie universelle..." (L'intriduction de Son Altesse Royale dan Réflexions, 4 edition)

"The poetry I wrote came from my thoughts and my heart. It is a device that transforms personal experience of different moments into a universal philosophy..."
(From the Preface of Her Royal Highness in *Réflexions, 4th edition*)

"...บทกวีที่เขียนบรรยายสิ่งที่มีในความคิดจิตใจ เป็นเครื่องมือที่เปลี่ยนแปลงประสบการณ์ส่วนตัวหลายๆ กรณีออกเป็นปรัชญาสากล..." (พระราชนิพนธ์ค่าน้ำ ความคิดค่าน้ำ พิมพ์ครั้งที่ 4)

พระราชนิพนธ์บทกวีภาษาฝรั่งเศส ได้ทรงเริ่มเขียนตั้งแต่ พ.ศ. 2514 จนถึงบทสุดท้ายที่ทรงเขียนใน พ.ศ. 2525 ด้วยทรงมีพระราชภารกิจมาก จึงมิได้ทรงประพันธ์บทกวีฝรั่งเศสอีก ใน พ.ศ. 2522 ธนาคารกสิกรไทยได้ขอพระราชทานพระราชานุญาต พิมพ์บทกวีภาษาฝรั่งเศส ในตอนนั้น ทรงค้นหารวบรวมมาได้ 14 บท การพิมพ์ครั้งแรก ได้รับการต้อนรับจากผู้อ่านอย่างดียิ่ง ธนาคารกสิกรไทยจึงได้พิมพ์ครั้งที่ 2 ในครั้งนี้ได้เพิ่มบทกวี แล้วมีผู้สนใจพระราชนิพนธ์บทกวีฝรั่งเศสนี้ ได้ขอพระราชทานพระราชานุญาต แปลเป็นภาษาอังกฤษ เยอรมัน จีน และเกาหลี

ในวโรกาสที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุ 48 พรรษา วันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2546 คณะกรรมการอักษรศาสตร์บัณฑิต รุ่นที่ 41 แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และบริษัท นานามีกรุ๊ป จำกัด จึงได้ขอพระราชทานพระราชานุญาต จัดพิมพ์พระราชนิพนธ์บทกวีภาษาฝรั่งเศส *Réflexions* ความคิดค่าน้ำ อีกครั้งหนึ่ง พร้อมบทแปลภาษาไทยและภาษาจีนเป็นการพิมพ์ครั้งที่ 5 เพื่อเฉลิมพระกิตติคุณและเผยแพร่พระปรีชาสามารถด้านการ

ประพันธ์ให้แม่ไพศาล ในครั้งนี้ นอกจากจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานบทกวี ชื่อ "Chateaux de sable" หรือ "ปราสาททราย" ที่ทรงแต่งใน พ.ศ. 2525 ให้นำมารวมพิมพ์เป็นครั้งแรกแล้ว ยังทรงพระกรุณาเกล้าฯ เกร็ดประวัติเกี่ยวกับบทกวีแต่ละบท อันจะยังประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษาด้านอักษรศาสตร์

เกร็ดประวัติที่ทรงเล่าที่สาระน่า สนใจอ่านเพลิน ให้ข้อคิดดีๆ และเสริมให้การอ่านบทกวีนี้ดื่มด่ำมีรสชาติยิ่งขึ้น สะท้อนให้เห็นเด่นชัดถึง พระปรีชาญาณในความเป็นกวี ที่มีภาษาใจอันเป็นภาษาสากล สัมผัสรับรู้ได้ด้วยใจ ไม่มีสิ่งใดมาขัดขวางได้ ทั้งยังแฝงไว้ด้วยปรัชญาความคิด สุนทรีย์ และลึกซึ้งด้วยอารมณ์ความรู้สึก (Pantip, 2552)

การเจริญสัมพันธไมตรีกับสาธารณรัฐฝรั่งเศส

กระทรวงการต่างประเทศ (2551) ได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเจริญสัมพันธไมตรีกับสาธารณรัฐฝรั่งเศส ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ไว้ดังนี้

- 29 มิถุนายน - 4 กรกฎาคม 2538 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ เยือนฝรั่งเศสเป็นการส่วนพระองค์
- 14-16 ธันวาคม 2541 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ เยือนฝรั่งเศสเป็นการส่วนพระองค์
- 27 กุมภาพันธ์ - 3 มีนาคม 2543 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ เยือนฝรั่งเศส เพื่อทรงร่วมพิธีเปิดนิทรรศการเกษตรกรรมนานาชาติ ตามคำกราบบังคมทูลเชิญของทางการฝรั่งเศส

- 21-28 พฤษภาคม 2543 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ เยือนฝรั่งเศสเพื่อทรงร่วมเฉลิมฉลองครบรอบ 100 ปีวันคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

- 16-27 เมษายน 2544 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปทรงรับการถวายปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ด้านภาษาศาสตร์ จากสถาบันแห่งชาติทางภาษาและอารยธรรมตะวันออก (Institut Nationale des Langues et Civilisations Orientales – INALCO)

- 4-5 เมษายน 2545 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ เยือนสาธารณรัฐฝรั่งเศสเป็นการส่วนพระองค์

- กันยายน 2549 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ เยือนสาธารณรัฐฝรั่งเศสเพื่อร่วมงานเปิดเทศกาลวัฒนธรรมไทยในฝรั่งเศส

- มีนาคม 2551 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ เยือน French Polynesia เป็นการส่วนพระองค์

- ทรงได้รับการทูลเกล้าฯ ถวายอิสริยาภรณ์ ชั้น The Ordre des Palmes académiques (Order of Academic Palms) จากสาธารณรัฐฝรั่งเศส เพื่อเทิดพระเกียรติที่ทรงเป็นผู้ที่มีส่วนในการสร้างความเข้าใจและเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างประเทศฝรั่งเศสและไทยในด้านวิชาการ

- 12 ธันวาคม 2551 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานในพิธีงานฉลอง

ทำเนียบเอกอัครราชทูตฝรั่งเศสครบ 150 ปี ซึ่งสถานเอกอัครราชทูตฝรั่งเศสประจำประเทศไทยได้จัดขึ้น เพื่อเป็นการเฉลิมฉลองครบรอบ 150 ปีของการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่การทูตคนแรกของฝรั่งเศส ท่านเคานท์แห่งกาสเทลโน (le Comte de Castelnu) มายังราชสำนักแห่งสยาม ความตอนหนึ่งในสุนทรพจน์ของเอกอัครราชทูตฝรั่งเศสประจำประเทศไทย มร. โลว์ริงด์ บิลี (Son Exc. M. Laurent BILI) กล่าวว่า “...เป็นเวลา 150 ปีแล้ว ที่ทำเนียบแห่งนี้เป็นประจักษ์พยานแห่งพระเมตตาและความใส่พระทัยของพระราชวงศ์ไทยต่อประเทศฝรั่งเศส รวมถึงวัฒนธรรมและภาษาฝรั่งเศสแน่นอนว่า ข้าพระพุทธเจ้า น้อมรำลึกถึงสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

ใต้ฝ่าละอองพระบาทฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เสด็จพระราชดำเนินมางานคืนนี้ อีกทั้งทรงรับสมาคมครุภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทยไว้ในพระราชูปถัมภ์ ใต้ฝ่าละอองพระบาทฯ จึงทรงเป็นพยานแห่งการสืบทอดความสัมพันธ์ระหว่างพระราชวงศ์ไทยกับประเทศฝรั่งเศส ข้าพระพุทธเจ้ารู้สึกสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ เป็นล้นพ้น...” (สถานเอกอัครราชทูตฝรั่งเศสประจำประเทศไทย, 2551)

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานในพิธีงานฉลองทำเนียบเอกอัครราชทูตฝรั่งเศสครบ 150 ปี

- 17-20 มีนาคม 2552 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินเยือนสาธารณรัฐฝรั่งเศส ทรงเดินทางด้วยรถไฟ TGV ไปยังเมืองบัวติเยร์ และทอดพระเนตรสถานีผลิตไฟฟ้า นิวเคลียร์ซีโวซ์ และ Futuroscope

เมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2552 สำนักฝรั่งเศสแห่งปลายบูรพทิศ (L'École française d'Extrême-Orient: EFEO) ทูลเกล้าฯ ถวายปริญญาคุณวุฒิบัณฑิตกิตติมศักดิ์แด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อประกาศพระเกียรติคุณด้านภาษาศิลปวัฒนธรรม และเทคโนโลยี อันอำนวยประโยชน์แก่วงวิชาการและสังคม ทูลเกล้าฯ ถวายโดยนาย Franciscus Verellen ผู้อำนวยการสำนักฝรั่งเศสแห่งปลายบูรพทิศ

จากนั้น เสด็จทอดพระเนตรห้องสมุดของสำนักฝรั่งเศสแห่งปลายบูรพทิศ และเสด็จพระราชดำเนินไปทรงร่วมการสัมมนาทางวิชาการในหัวข้อ "ศิลปะทวาราวดี : แง่มุมต่างๆ ทางด้านการวิจัยทางโบราณคดีในประเทศไทย" ณ พิพิธภัณฑ์ศิลปะเอเชียแห่งชาติกีเมต์ (สถานเอกอัครราชทูตฝรั่งเศสประจำประเทศไทย, 2552)

อ้างอิง

- กองงานในพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. (2552ก). พระราชพิธีสถาปนาพระราชอิสริยยศกิติ. ค้นเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2552 จาก <http://www.sirindhorn.net/Royal-Title.html>
- _____. (2552ข). พระราชประวัติ ทางด้านภาษาบาลีและสันสกฤต. ค้นเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2552 จาก <http://www.sirindhorn.net/PaliandSanskrit.html>
- _____. (2552ค). ปริญญาบัณฑิตกิตติมศักดิ์ที่ทรงได้รับการทูลเกล้าฯ ถวายจากสถาบันการศึกษา. ค้นเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2552 จาก <http://www.sirindhorn.net/Honorary-Degrees.html>

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จทอดพระเนตรห้องสมุดของสำนักฝรั่งเศสแห่งปลายบูรพทิศ หลังจากการถวายปริญญาคุณวุฒิบัณฑิตกิตติมศักดิ์ เมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2552

บทส่งท้าย

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นปราชญ์ผู้ลุ่มลึกในวรรณคดีและภาษาฝรั่งเศส ทรงจรโลงไว้ซึ่งความงดงามแห่งภาษาและวรรณคดี ทรงใช้ภาษาเพื่อการพัฒนาทางด้านการศึกษาและสังคมไทย ตลอดจนการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับนานาชาติ

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ คุณวิภา สุจินัย-แบร์वास (Wipa SUCHINAI-BERVAS) เจ้าหน้าที่ความร่วมมือด้านภาษาฝรั่งเศส ฝ่ายวัฒนธรรมและความร่วมมือ สถานเอกอัครราชทูตฝรั่งเศสประจำประเทศไทย ที่ให้ความอนุเคราะห์แปลบทคัดย่อเป็นภาษาฝรั่งเศส และ Mr.Alan Key ที่กรุณาช่วยตรวจไวยากรณ์บทคัดย่อภาษาอังกฤษ

- _____. (2552ง). พระราชประวัติทางด้านภาษาฝรั่งเศส. ค้นเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2552 จาก <http://www.sirindhorn.net/French.html>
- การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย,สำนักงาน. (2551). รายชื่อสื่อระดับประถมศึกษา. ค้นเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2552 จาก <http://www.nfe.go.th/0405/StoreMaterail/STORE1/Thai01.htm>
- คมชัดลึก. (2551). พระปรีชาสามารถด้านภาษาใน"สมเด็จพระเทพฯ". ค้นเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2552 จาก http://www.komchadluek.net/2008/04/02/x_lady_i001_196567.php?news_id=196567
- ต่างประเทศ,กระทรวง. (2551). สาธารณรัฐฝรั่งเศส (French Republic). ค้นเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2552 จาก <http://www.mfa.go.th/web/479.php?id=97>
- แถมสิน รัตนพันธุ์. (2549). ไกลเบื้องพระยุคลบาท กับ 'ลัดดาชูปชิบ'. พิมพ์ครั้งที่ 25. กรุงเทพฯ : ร่วมด้วยช่วยกัน.
- เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, สมเด็จพระ. (2532). ปรีศนาดวงดาว. กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์.
- มาเดอลีน, เดอ ลังกาเลอรี โรบิน. (2547). สถานีโทรทัศน์ภาษาฝรั่งเศส TV 5 (ยูบีซี 60) ตะลุยกองเทพฯ เสนอรายการพิเศษ 24 ชั่วโมงเต็ม. ค้นเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2552 จาก <http://www.ryt9.com/s/prg/141271/>
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2552ก). สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. ค้นเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2552 จาก <http://th.wikipedia.org/สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี/>
- _____. (2552ข). พระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. ค้นเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2552 จาก <http://th.wikipedia.org/wiki/พระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี>
- วิลาศ มณีวัต. (2548). พระราชอารมณ์ขันของสมเด็จพระเทพฯ. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า.
- ศักดิ์ศรี แยมั่นดดา. (มปป.). สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ กับการอนุรักษ์มรดกไทย ด้านภาษาไทย. ค้นเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2552 จาก <http://kanchanapisek.or.th/kp8/sirindhorn/pratep23.html>
- ศุภรัตน์ เลิศพานิชย์กุล. (2551). เทพรัตนบรรณศิลป์. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : นานามีบูคส์.
- สถานเอกอัครราชทูตฝรั่งเศสประจำประเทศไทย. (2551). งานฉลองทำเนียบเอกอัครราชทูตฝรั่งเศสครบ 150. ค้นเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2552 จาก http://www.ambafrance-th.org/spip.php?article1569&id_article=1569&id_document=1689&compteur=5
- _____. (2552). สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเสด็จเยือนสาธารณรัฐฝรั่งเศส (17-20 มีนาคม 2552). ค้นเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2552 จาก <http://www.ambafrance-th.org/spip.php?article1627>
- H.R.H. Princess Maha Chakri Sirindhorn Foundation. (2552). กาลเวลาที่ผ่านไปเลย **The Passing of Time** พระราชนิพนธ์ใน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. ค้นเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2552 จาก <http://www.naiin.com/princessbook/showtitle.asp>
- Pantip. (2552). ความคิดคำนึง : **Reflexions**. ค้นเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2552 จาก <http://www.pantip.com/cafe/library/bookcase/preview/966.html>
- Se-ed.com. (2552). **Reflexions** ความคิดคำนึง. ค้นเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2552 จาก <http://www.se-ed.com/eshop/Products/Detail.aspx?No=9789749601006>
- Vietlyso.com100. (2009). **100 Tác Phẩm Văn Học (Tiểu Thuyết, Thơ ca) Hay Nhất Của Mọi Thời Đại**. Retrieval 17th April,2009 from <http://www.vietlyso.com/forums/showthread.php?t=6579>
- Wikipédia L'encyclopédie libre. (2009). **François Rabelais**. Retrieval 17th April,2009 from http://fr.wikipedia.org/wiki/Fran%C3%A7ois_Rabelais
- _____. (2009). **Gargantua**. Retrieval 17th April,2009 from <http://fr.wikipedia.org/wiki/Gargantua>